

REGLUGERÐ FRAMKVÆMDASTJÓRNARINNAR (ESB) nr. 1286/2011

2013/EES/9/44

frá 9. desember 2011

um samþykkt sameiginlegrar aðferðafræði við rannsókn sjóslysa og atvika á sjó sem þróuð er skv. 4. mgr. 5. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2009/18/EB (*)

FRAMKVÆMDASTJÓRN EVRÓPUSAMBANDSINS HEFUR,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins,

með hliðsjón af tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/18/EB frá 23. apríl 2009 setningu grundvallarreglna við rannsóknir á slysum á sviði sjóflutninga og um breytingu á tilskipun ráðsins 1999/35/EB og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/59/EB ⁽¹⁾, einkum 4. mgr. 5. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í tilskipun 2009/18/EB er kveðið á um að framkvæmdastjórnin samþykki sameiginlega aðferðafræði við rannsókn sjóslysa og atvika á sjó sem rannsóknaraðilum ber að fylgja við öryggisrannsóknir.
- 2) Í sameiginlegu aðferðafræðinni við rannsókn sjóslysa og atvika á sjó skal tilgreina sameiginlega staðla sem gilda að jafnaði um allar rannsóknir sem framkvæmdar

eru samkvæmt tilskipun 2009/18/EB til þess að rannsóknirnar verði á háu gæðastigi.

- 3) Rannsóknaraðilar aðildarríkjanna skulu nota beint almennu reglurnar sem kveðið er á um í sameiginlegu aðferðafræðinni.
- 4) Ráðstafanirnar, sem kveðið er á um í þessari reglugerð, eru í samræmi við álit nefndarinnar um öryggi á höfunum og varnir gegn mengun frá skipum ⁽²⁾.

SAMÞYKKT REGLUGERÐ ÞESSA

1. gr.

Sameiginlega aðferðafræðin við rannsókn sjóslysa og atvika á sjó, sem kveðið er á um í 4. mgr. 5. gr. tilskipunar 2009/18/EB, er sett fram í viðaukanum við þessa reglugerð.

2. gr.

Reglugerð þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins.

Reglugerð þessi er bindandi í heild sinni og gildir í öllum aðildarríkjunum án frekari lögfestingar.

Gjört í Brussel 9. desember 2011.

Fyrir hönd framkvæmdastjórnarinnar,

José Manuel BARROSO

forseti.

(*) Þessi EB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 328, 10.2.2011, bls. 36. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 199/2012 frá 26. október 2012 um breytingu á XIII. viðauka (Flutningastarfsemi) við EES-samninginn, sjá EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins nr. 6, 24.1.2013, bls. 17.

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 131, 28.5.2009, bls. 114.

⁽²⁾ Stjtið. EB L 324, 29.11.2002, bls. 1.

VIÐAUKI

SAMEIGINLEG AÐFERÐAÐFRÆÐI VIÐ RANNSÓKN SJÓSLYSA OG ATVIKA Á SJÓ

A. MARKMIÐ, GILDISSVIÐ OG BEITING

Markmiðið með öryggisrannsóknnum á sjóslysum er að draga úr áhættunni á sjóslysum og atvikum á sjó í framtíðinni og draga úr alvarlegum afleiðingum þeirra, þ.m.t. manntjón, skipsskaði og mengun sjávarumhverfis.

Markmiðið með þessu skjali er að kveða á um sameiginlega aðferðafræði rannsóknaraðila aðildarríkjanna er þeir framkvæma rannsóknir á öryggi á sjó í samræmi við tilskipun 2009/18/EB. Skjalið byggist á gildissviði tilskipunar 2009/18/EB og skilgreiningum í henni, að teknu tilliti til gerninga Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar sem um getur í tilskipuninni.

Aðferðafræðin miðar að því að koma á sameiginlegri aðferð sem gildir að jafnaði í öllum rannsóknum sem framkvæmdar eru í samræmi við tilskipunina og hún kveður á um hvað teljast eiginleikar góðrar öryggisrannsóknar. Hún er ekki gátlisti. Rannsakendur skulu nota faglegt mat sitt og þjálfun til að taka tillit til aðstæðna í hverju tilviki.

Með beitingu þessarar sameiginlegu aðferðafræði og hlutlægrar og kerfisbundinnar aðferðar við rannsóknina getur rannsóknaraðilinn best dregið lærdóm af hverju slysi og með þeim hætti aukið siglingaöryggi.

Tilhlyðileg greining á orsökum sjóslysa eða atvika á sjó krefst tímanlegrar og nákvæmrar rannsóknar, sem staðfestir ekki aðeins bein sönnunargögn heldur afhjúpar undirliggjandi aðstæður sem gætu mögulega valdið öðrum atvikum í framtíðinni. Því má líta á rannsóknir sem aðferð til að auðkenna ekki aðeins beinar orsakir heldur einnig málefni út frá heildarmyndinni, allt frá reglusetningu og stefnumótun til framkvæmdar.

B. INNIHALD

1. Viðbúnaður

1.1. Sérhver rannsóknaraðili skal gera viðbúnaðaráætlun fram í tímann til að tryggja að ekki komi til óþarfa tafa eftir að tilkynning berst um rannsókn og við upphaf hennar vegna skorts á viðeigandi/nauðsynlegum upplýsingum, viðbúnaði eða þekkingu. Slík viðbúnaðaráætlun skal tryggja að viðeigandi úrræði og málsmeðferð séu, eins og frekast er unnt, tafarlaust aðgengileg, þ.m.t. nægilegt framboð af rannsakendum með tilskilin starfsrétindi og möguleg samræming á innlendum og alþjóðlegum vettvangi, til að hægt sé að grípa tafarlaust til fyrstu aðgerða eftir tilkynningu um slys eða atvik.

1.2. Gera skal ráðstafanir til að tryggja að rannsóknaraðilinn geti, tafarlaust og allan sólarhringinn, tekið á móti tilkynningum um slys og atvik.

2. Frummat og viðbrögð

2.1. Þegar tilkynning berst skulu rannsóknaraðilarnir meta ástandið. Frummatið er afgerandi svo rannsóknaraðilarnir fái yfirsýn yfir stöðuna, eins fljótt og auðið er, takmarki hugsanlegt tap á sönnunargögnum og ákvarði umfang upplýsinga sem þörf er á til að ákveða viðeigandi aðgerðir.

2.2. Í þessu mati skal, eftir því sem frekast er unnt, vera yfirlit:

- yfir heildarmynd af atburðinum,
- yfir mikilvægar tímasetningar,
- yfir starfsfólk sem á hlut að máli og
- yfir tegund atburðarins.

Þegar ákveðið er hvort rannsaka eigi slys eða atvik, sem ekki telst mjög alvarlegt, má taka eftirfarandi þætti til athugunar til viðbótar við þá þætti sem taldir eru upp í 2. mgr. 5. gr. tilskipunar 2009/18/EB:

- mögulegt öryggisgildi sem rannsókn getur falið í sér,
- vitund almennings um slysið,

- hvort slysið tengist þekktri þróun,
 - mögulegar afleiðingar slyssins,
 - umfang tiltækra úrræða og úrræða sem áætlað er að verði tiltæk ef ósamkomulag er um forgangsröðun, ásamt umfangi allra ófrágenginna rannsókna,
 - allar áhættur sem tengjast því ef rannsókn er ekki framkvæmd,
 - alvarleg meiðsl áhafnarinnar og/eða farþega um borð,
 - mengun svæða sem eru viðkvæm í umhverfislegu tilliti,
 - skip sem hafa orðið fyrir miklum skemmdum á burðarvirki,
 - slys sem raska, eða gætu raskað, mikilvægri hafnarstarfsemi.
- 2.3. Eftir að tekin hefur verið ákvörðun um að rannsaka alvarlegt slys eða annað sjóslys eða atvik á sjó, skal rannsóknin að jafnaði hefjast með sömu knýjandi þörf og ef um mjög alvarlegt slys væri að ræða.

Þegar rannsókn á að fara fram skulu rannsóknaraðilarnir tafarlaust gera ráðstafanir, eins og mögulegt er, til að tryggja varðveislu sönnunargagna, samræmingu við aðra hagsmunaaðila sem eiga mikilla hagsmuna að gæta og tilnefningu aðalrannsóknarríkis.

3. Áætlun og öflun sönnunargagna

- 3.1. Rannsóknaraðili aðalrannsóknarríkisins, í nánú samráði við rannsóknaraðila hinna ríkjanna sem eiga mikilla hagsmuna að gæta, skal, eins fljótt og auðið er, þróa áætlun með tilliti til umfangs, stefnu og tímasetningar rannsóknarinnar.
- 3.2. Rannsóknaraðilinn skal endurskoða áætlunina meðan rannsóknin stendur yfir og þegar öflun sönnunargagna er lokið skal rannsóknaraðilinn, eftir því sem unnt er, hafa aflað fullnægjandi sönnunargagna frá öllum svæðum sem gætu hafa haft áhrif á slysið eða atvikið.
- 3.3. Umfang öryggisrannsókna og málsmeðferðin, sem ber að fylgja við slíka rannsókn, skal vera með þeim hætti að óvissu og tvíræðni sé útrýmt, að svo miklu leyti sem mögulegt er, og gera þar með mögulegt að framkvæma áreiðanlegt og rökrétt mat á því hvað leiddi til sjóslyssins eða atviksins á sjó.
- 3.4. Rannsóknaraðilar aðildarríkjanna sem eiga mikilla hagsmuna að gæta skulu veita aðalrannsóknarríkinu stuðning, með tímanlegum hætti, eftir því sem við verður komið.
- 3.5. Aðalrannsóknaraðilinn skal tilnefna rannsakanda til að annast rannsóknina, nýta viðeigandi úrræði og hefja öflun sönnunargagna, eins fljótt og mögulegt er, sökum þess að sönnunargögn, einkum þar sem treyst er á nákvæmni mannlægs minnis, geta spillst hratt með tímanum og að skip, sem lenda í sjóslysi eða atviki á sjó, ætti ekki að tefja meira en telst algjörlega nauðsynlegt vegna öflunar sönnunargagna.
- 3.6. Á meðan frumstig sérhverrar rannsóknar stendur yfir skulu rannsakendur afla eins margra viðeigandi sönnunargagna og mögulegt er sem geta mögulega hjálpað til við að skilja atvikið og ákvarða orsakir þess, með það í huga að mögulegt sé að útvíkka sérhverja rannsókn.
- 3.7. Til viðbótar við upplýsingarnar sem aflað er þegar tilkynning berst skulu rannsakendur fá viðeigandi grunnupplýsingar og upplýsingar um tilvisanir. Þetta geta verið sönnunargögn eða gögn úr eftirlitskerfum, umferðarstjórnarkerfum, frá siglingamálayfirvöldum, björgunarsveitum, skipafélaginu og skipinu sem varð fyrir slysinu.
- 3.8. Rannsóknaraðilinn skal, eftir því sem við á, leita í gagnagrunnum, t.d. í Evrópugagnagrunni og -vettvangi fyrir sjóslys og öðrum upplýsingaveitum til að reyna að auðkenna möguleg öryggismál sem gætu skipt máli fyrir það sjóslys eða atvik á sjó sem er til rannsókna.

- 3.9. Að meginreglu skulu rannsakendur, ef mögulegt er, fara á vettvang slyssins eða atviksins til þess að afla sönnunargagna sem ekki hefur verið hreyft við og til að öðlast yfirsýn yfir atburðarás atviksins. Þegar ekki hefur verið mögulegt að varðveita slysstaðinn skal gera ráðstafanir, ef unnt er, til að fá viðeigandi gögn um svæðið, t.d. með ljósmyndum, hljóðupptökum, yfirlitsteikningum eða öðrum tiltækum aðferðum, með það að markmiði að safna saman mikilvægum sönnunargögnum og hugsanlega að endurskapa aðstæðurnar síðar.
- 3.10. Þegar siglingariti er innbyggður skulu rannsakendur, með öllum tiltækum ráðum, leitast við að ná í og varðveita upplýsingarnar sem hafa verið skráðar í hann. Þeir skulu einkum grípa tímanlega til aðgerða til að tryggja að upplýsingarnar í siglingaritanum séu „vistaðar“ til að koma í veg fyrir að skrifað sé yfir þær. Þeir skulu einnig leggja allt kapp á að afla allra viðeigandi upplýsinga frá rafrænum heimildum, bæði um borð í skipinu og á landi. Þeir skulu fara yfir öll tiltæk gögn, málsmeðferðarreglur og skrár, í þeirri röð sem þeir telja viðeigandi.
- 3.11. Yfirheyrsla skal öll tiltæk vitni sem aðalrannsóknaraðilinn telur að skipti máli. Rannsakendur skulu tilgreina hvaða vitni þeir óska eftir að yfirheyrsla í upphafi og gera yfirheyrsluáætlun. Áætlunin skal m.a. taka tillit til þreytu (bæði vitnisins og rannsakandans), þess að vitnisburður getur verið ótraustur og ferðaáætlanu væntanlegra vitna.

Möguleg vitni geta m.a. verið:

- einstaklingar sem tengjast beint sjóslysi eða atviki á sjó og afleiðingum þess,
- vitni að sjóslysi eða atviki á sjó
- starfsfólk sem kom að björgunaraðgerðum
- starfsfólk skipafélagsins, opinberir starfsmenn hafna, byggingafræðingar, viðgerðarmenn og tæknisérfræðingar.

Ef ekki er mögulegt að ræða beint við sum vitni gerir aðalrannsóknaraðilinn ráðstafanir til þess að fá vitnisburð þeirra með öðrum hætti.

Vitnisburðinn má gefa í gegnum síma eða með því að aðrir hjálfaðir öryggisrannsakendur framkvæmi yfirheyrsluna fyrir hönd aðalrannsóknarríkisins. Í seinna tilvikinu þarf aðilinn sem tekur viðtalið að fá ítarlegar upplýsingar frá þeim rannsakanda sem annast rannsóknina. Nauðsynlegt getur verið að yfirheyrsla mörg lykilverni aftur, kannski oft en einu sinni.

- 3.12. Upplýsingar skulu sannprófaðar þegar það er mögulegt. Misræmi getur verið í vitnisburði mismunandi vitna og því getur verið nauðsynlegt að afla frekari sönnunargagna sem styðja við vitnisburðinn. Til þess að tryggja að allar viðeigandi staðreyndir málsins verði upplýstar skal spyrja opinna spurninga eins og „hver“, „hvað“, „hvenær“, „hvernig“ og „hvers vegna“.
- 3.13. Mannlegir þættir eru óaðskiljanlegur hluti flestra rannsókna og þurfa öryggisrannsakendur að vera hjálfaðir í samræmi við það. Árangur rannsóknar á mannlegum þáttum veltur að miklu leyti á gæðum þeirra upplýsinga sem er aflað. Þar sem engin tvö atvik eru eins skal rannsóknaraðilinn ákvarða tegund og gæði þeirra upplýsinga sem á að afla og fara yfir. Í upphafi rannsóknar skal rannsakandinn almennt afla mikils magns upplýsinga og leggja svo óþarfa gögn til hliðar, eftir því sem rannsókninni vindur fram.
- 3.14. Ef þörf krefur mun rannsóknaraðilinn þurfa að tryggja einhver áþreifanleg sönnunargögn, einkum til að framkvæma vísindalega athugun, skoðun eða prófun í landi. Í þessum tilvikum skulu rannsakendur hafa í huga að tiltæk sönnunargögn geta spillt með tímanum og því skulu þeir taka til við að fjarlægja þau eins fljótt og við á. Áður en þau eru fjarlægð skulu slík sönnunargögn ljósmynduð á staðnum, ef mögulegt er. Þegar sönnunargögn eru fjarlægð og varðveitt skal gripið til allra viðeigandi ráðstafana til að koma í veg fyrir að slíkt hafi áhrif á rannsókn þeirra.
- 3.15. Ef rannsóknaraðilarnir telja það nauðsynlegt sem hluta af rannsókninni gætu þeir þurft að framkvæma eða láta framkvæma sérstaka rannsókn, einkum tæknilega rannsókn á skipinu og hinum mismunandi kerfum og búnaði um borð, ef nauðsyn krefur af hálfu viðeigandi sérfræðinga.
- 3.16. Við öflun sönnunargagna skulu rannsóknaraðilarnir reyna að tilgreina öll sönnunargögn sem gæti vantað.

4. Greining

- 4.1. Þegar rannsóknaraðili aðalrannsóknarríkisins hefur aflað sönnunargagna og annarra tengdra viðbótargagna skal hann greina þau, í samráði við önnur aðildarríki sem eiga mikilla hagsmuna að gæta, með það í huga að auðkenna orsaka- og áhrifaþætti.

Í því tilliti skulu rannsakendur taka tillit til þess að sönnunargögnin, sem þeir hafa aflað, hafa mismunandi vægi og íhuga hvernig best er að meðhöndla tvíræðni eða misræmi í sönnunargögnum.

- 4.2. Tilhlýðileg greining á orsökum sjóslysa eða atvika á sjó krefst tímanlegrar og nákvæmrar rannsóknar, sem staðfestir ekki aðeins bein sönnunargögn heldur afhjúpar undirliggjandi aðstæður sem gætu verið til staðar langt frá vettvangi sjóslyssins eða atviksins á sjó og sem gætu mögulega valdið öðrum atvikum í framtíðinni. Rannsóknir á öryggi á sjó skulu því, að meginreglu til, einkum vera úrræði til að auðkenna, ekki aðeins beina orsakþætti heldur einnig aðstæður sem gætu verið til staðar í tengslum við rekstur skipsins. Til að ná þessu fram þarf greining sönnunargagnanna sem er aflað að vera ítarleg og gerð með endurteknum hætti.
- 4.3. Ef ekki er unnt að safna þeim upplýsingum sem vantar og í stað þeirra þurfi að beita rökrænni ályktun og raunhæfum forsendum skal slík ályktun og slíkar forsendur koma skýrt fram í orðalagi skýrslunnar. Í þessu ferli getur verið gagnlegt að greina alla möguleika og síðan fækka þeim með greiningu til þess að komast að líklegustu tilgátunum.

5. Öryggistilmæli

- 5.1. Öll öryggistilmæli skulu byggjast á greiningunni. Þeim skal beint að þeim stofnunum eða einstaklingum sem eru best í stakk búnir til að gera aðgerðir til úrbóta.
- 5.2. Þau geta verið byggð á öryggisrannsóknum eða á rannsóknum og sértækri gagnagreiningu. Þau skulu mótuð í samstarfi og samráði við viðkomandi hagsmunaaðila þar sem þeir eru oftast vel í stakk búnir til að greina og framkvæma viðeigandi öryggisaðgerðir. Endanleg ákvörðun um innihald og viðtakendur öryggistilmæla skal þó hvíla á herðum aðalrannsóknaraðilans.
- 5.3. Ef orsaka- eða áhrifaþáttur er talinn vera svo alvarlegur að það sé knýjandi að bregðast við honum skal grípa til viðeigandi framhaldsaðgerðar, t.d. að gefa út öryggistilmæli til bráðabirgða.
- 5.4. Til að auðvelda eins og hægt er að viðtakendur samþykki og framkvæmi tilmælin skulu öll tilmæli vera:
 - nauðsynleg,
 - líkleg til að skila árangri,
 - framkvæmanleg,
 - viðeigandi,
 - markviss,
 - sett fram með skýrum, hnitmiðuðum og afdráttarlausum hætti,
 - sett fram með þeim hætti að þau geti verið grunnur að áætlun um aðgerðir til úrbóta þar sem áhersla er lögð á misræmi að því er varðar öryggi sem nauðsynlegt er að bregðast við.

6. Skýrslur

- 6.1. Rannsóknaraðili aðalrannsóknarríkisins gerir drög að skýrslu í samráði við önnur aðildarríki sem eiga mikilla hagsmuna að gæta. Í henni skal með skýrum og hnitmiðuðum hætti setja fram málavexti og greiningar sem eru notaðar til að styðja við niðurstöður og tilmæli.
- 6.2. Þegar mögulegt er skal senda skýrsludrögin, eða viðeigandi hluta þeirra, í fyllsta trúnaði til umsgagnar til allra aðila eða stofnana sem skýrslan gæti haft áhrif á. Rannsóknaraðilinn skal gefa út lokaskýrsluna, með breytingum, eftir því sem við á.

7. Eftirfylgni

Rannsóknaraðilarnir skulu leitast við að staðfesta til hvaða aðgerða hafi verið gripið í kjölfar öryggistilmæla.